

ΟΜΑΔΑ 2^η

1. Το Μουσείο που επισκέπτεστε ονομάζεται Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. Αλλά τι ακριβώς σημαίνει «ολοκαύτωμα»;

- Διαβάστε τα παρακάτω λήμματα από τρία λεξικά της Νέας Ελληνικής σχετικά την έννοια και τις χρήσεις αυτής της λέξης και συγκεντρώστε στοιχεία από την επίσκεψή σας στο Μουσείο που αποδεικνύουν ότι στις 13-12-1943 επιχειρήθηκε στα Καλάβρυτα «ολοκαύτωμα».

- ✓ **Η μαζική και βάρβαρη θανάτωση.**
(Λεξικό της νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ.Μπαμτανιώτη)
- ✓ **Μεγάλη θυσία, ιδίως ανθρώπινων ζωών, συνήθως για υψηλά ιδανικά· κατ' επέκταση, η ολοκληρωτική καταστροφή ή ο αφανισμός μεγάλου αριθμού ανθρώπων, η γενοκτονία.**
(Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας Μ.Τριανταφυλλίδη)
- ✓ **Κάθε ολική καταστροφή που προκαλείται κυρ. από φωτιά και έχει συνήθ. ως αποτέλεσμα την απώλεια πολλών ζωών· ειδικότ. μαζική θανάτωση, γενοκτονία.**
(Ακαδημία Αθηνών, Χρηστικό λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας)

2. Διαβάστε την απάντηση που έδωσε ο Γερμανός Στρατιωτικός Διοικητής Ελλάδας στην έγγραφη διαμαρτυρία του κατοχικού Πρωθυπουργού Ιω. Ράλλη αμέσως μετά τα γεγονότα του 1943 στα Καλάβρυτα και σχολιάστε την:

Έξοχότατε

Τό θέμα τής από 19 Δεκεμβρίου 1943 Ύμετέρας επιστολής εὔρε εἰς ἐμέ πλήρη κατανόησιν. Μέ εὐχαρίστησιν καί ἱκανοποίησιν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μου ἐπίσης τά γραφόμενά σας, ὅτι γνωρίζετε καί ἐκτιμᾶτε τās ἀπόψεις τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ. Ἐξήτασα ἐπισταμένως τά ἱστορικά γεγονότα τῶν Καλαβρύτων. Διεπιστώθη ὅτι ἡ βιαία ἐπίθεσις τῶν στρατευμάτων ἐγένετο κατόπιν τῶν ὁμαδικῶν δολοφονιῶν Γερμανῶν στρατιωτικῶν καί τῆς κατά μέρος ὑποστηρίξεως τῶν ἀνταρτῶν ἀπό τόν πληθυσμόν. Ἐπί πλέον διαπιστώνω τά ἀκόλουθα:

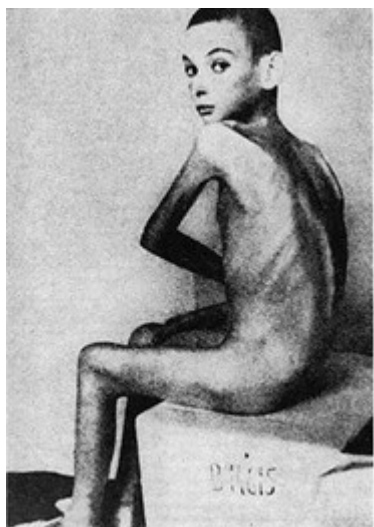
- 1) Ὅταν ὁ Γερμανικός στρατός προήλανε πρὸς τά Καλάβρυτα, ἐδέχθη ἐπίθεσιν διὰ πυροβολισμῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν. Οὕτω ἡ πόλις κατελήφθη κατόπιν μάχης.
- 2) Ὁ πληθυσμός - ὄχι βεβαίως ξένοι ἀντάρται - διέπραξε μεγάλας ἀπιστεῦτους θηριωδίας, π.χ. ἔρριψαν τραυματίας Γερμανοὺς στρατιώτας εἰς φρέατα καί ἐπνίγησαν.
- 3) Τό ἀναφερόμενον Μοναστήριον ἤσκησε ἄμυναν καί παρέστη ἀνάγκη νά καταληφθῇ κατόπιν μάχης. Τρεῖς μοναχοὶ συνελήφθησαν μέ ὄπλα ἀνά χεῖρας.

Διά τό ὅτι εἰς τήν ἐπιχείρησιν αὐτήν - ὅπως συμβαίνει εἰς παρομοίας περιπτώσεις – μαζί μέ τούς ἐνόχους ἐπλήρωσαν μέ τήν ζωήν των καί ἀθῶοι, ἐκφράζω τήν βαθεῖαν μου λύπην εἰλικρινῶς.

Ὁ στρατιωτικός Διοικητής Ἑλλάδος

Ἀθῆναι 29 Δεκεμβρίου 1943

3. Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες (η πρώτη προέρχεται από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Αουσβιτς και η δεύτερη από τα Καλάβρυτα).

- Περιγράψτε τα πρόσωπα που βλέπετε. Μπορείτε να τις συγκρίνετε; Βρίσκετε μεταξύ τους ομοιότητες;

4. Επιλέξτε μια φωτογραφία από αυτές που εκτίθενται στο Μουσείο και, αφού την παρατηρήσετε, περιγράψτε την και παρουσιάστε τα συναισθήματα που σάς προκαλεί.

5. Ανηφορίστε στον Τόπο Εκτέλεσης, το «λόφο του Καπή» και αναζητήστε το γλυπτό της Άνας Βαφιά με τον τίτλο *Πετρωμένη μάνα*.

- Περιγράψτε το στους συμμαθητές σας που δεν το έχουν δει.
- Γιατί πιστεύετε πως η γλύπτρια επέλεξε αυτό το υλικό και αυτόν τον τίτλο;

6. «[...] Η Λευκή μου ζητάει να μιλήσω, να σπάσω τη σιωπή μου. Να μιλήσω όμως για διαφορετικά πράγματα. Για τον πόλεμο, για την προπώληση των Καλαβρύτων και τη μαζική εκτέλεση των ανδρών της πόλης στο χωράφι του Καπή. Ζητάει να μάθει πώς πέθανα, πώς επέζησα. Εγώ μιλάω, η Λευκή γράφει. Όχι, δεν καταγράφει ακριβώς αυτά που λέω. Εγώ ο Άθος, δασονόμος των Καλαβρύτων, σύζυγος της Μαριάνθης και πατέρας της Μαργαρίτας και του Γιάννου, που με σκότωσαν τριάντα

τριών χρονών οι Γερμανοί, με τη χαριστική βολή, στα αντίποινα του '43, γέρος τώρα, αποφάσισα να μιλήσω για χάρη της Λευκής, της κόρης της Μαργαρίτας. Να μιλήσω όμως για τη ζωή, για τον έρωτα της Μαριάνθης, για τα πάθη και τα όνειρά μου που τράφηκαν και αναλώθηκαν μέσα στη φύση, για το σπίτι μου στο δάσος. Η Λευκή λέει και με τρομάζει: "Εγώ είμαι ο Άθος. Εγώ επέζησα από τη σφαγή. Μιλώ για το θάνατό μου. Φέρνω τη μαρτυρία του εγκλήματος. Επέζησα και οφείλω να μαρτυρήσω πώς έγιναν τα πράγματα, πώς συνεχίστηκε η ζωή μου μετά την εκτέλεσή μου. Ο Άθος ξέχασε, επειδή έπρεπε να ζήσει. Εγώ όμως, η Λευκή, θυμάμαι. Το παρελθόν δεν είναι για μένα ιστορία. Είναι η παροντική ζωή μου. Αν οι νεότεροι θυμούνται τα εγκλήματα πολέμου, είναι πιο εύκολο για τους γεννήτορές τους, που τα υπέστησαν, να ξεχάσουν. Τους βοηθάμε έτσι να συμφιλιωθούν με το μαύρο τους κομμάτι. Γινόμαστε θυσία γι' αυτούς. Λένε ότι, κανονικά, οι γονείς πρέπει να θυσιάζονται για τα παιδιά τους. Ας είναι λοιπόν και αμοιβαίο. Η Μαργαρίτα, η μάνα μου, ξέχασε. Για να μπορέσει να ζήσει. Η Μαριάνθη πάλευε, μάταια μάλλον, ανάμεσα στη λήθη και τη μνήμη. Είχε παραιτηθεί από τη ζωή, χωρίς ωστόσο να είναι αμέτοχη. Ο Άθος είναι η μνήμη η δική μου. Δύσκολη μνήμη, που ζωντανεύει χάρη στη φαντασία του τρόμου. Ο τόπος επίσης θυμάται. Στο λόφο της εκτέλεσης, στο παλιό χωράφι του Καπή, υψώνεται σήμερα ένας λευκός σταυρός. [...]"»

Το κείμενο που διαβάσατε είναι μυθοπλασία: Προέρχεται από το μυθιστόρημα της Μαρίας Στεφανοπούλου Άθος, ο δασονόμος (Το Ροδακίό 2014), το οποίο έχει ως αφετηρία τα γεγονότα του '43 στα Καλάβρυτα.

- Αξιοποιώντας εντυπώσεις και αισθήματα από την επίσκεψή σας στα Καλάβρυτα, εκφραστείτε κι εσείς λογοτεχνικά, γράφοντας ένα διήγημα.